

Augmenta el nombre de nois i noies que declaren sentir-se atretes per ambdòs sexes

- El percentatge de noies que declara sentir-se atretes exclusivament per l'altre sexe és d'un 48,5% en les noies i d'un 77,7% en els nois, una baixada destacable respecte a les preferències declarades fa cinc anys en l'enquesta FRESC a estudiants de Secundària.
- A més, l'anàlisi sobre salut sexual i reproductiva feta per l'ASPB detecta també un creixement de la discriminació per orientació sexual i de la violència masclista respecte a la declarada l'any 2016
- La pandèmia ha frenat l'increment de malalties de transmissió sexual, mentre que continuen caient les infeccions per VIH.

L'informe sobre salut i drets sexuals i reproductius elaborat per l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) conclou que hi ha hagut una baixada significativa en la proporció de persones adolescents que se senten atretes exclusivament per persones de l'altre sexe, sobretot entre les noies, respecte a les preferències declarades fa cinc anys. Segons les dades de l'enquesta Factors de Risc en Estudiants de Secundària (FRESC) 2021 analitzades, el percentatge de noies que senten atracció només per l'altre sexe passa d'un 69,4% en 2016 a un 48,5% en 2021 i en els nois d'un 83,2% a un 77,7%, respectivament.

Taula 1. Comparació de l'atracció sexual de l'alumnat de Barcelona anys 2016 i 2021.

	Noies		Nois	
	2016	2021	2016	2021
Només m'atrauen les persones del meu sexe	9,8	9,8	7,1	9,7
Habitualment m'atrauen les persones del meu sexe, però alguna vegada m'atrau alguna persona de l'altre sexe	4,1	7,5	1,4	2,9
M'atrauen indistintament persones del meu sexe i de l'altre	3,9	11,4	1,5	2,1
Habitualment m'atrauen les persones de l'altre sexe, però alguna vegada m'atrau alguna persona del meu sexe	8,8	15,8	2,5	3,7
Només m'atrauen persones de l'altre sexe	69,4	48,5	83,2	77,7
No ho sé	3,4	6,6	4,0	3,5
Altres opcions	0,6	0,5	0,4	0,4

Font: Enquesta de Factors de risc en estudiants de Secundària (FRESC), Barcelona 2016 i 2021.

Paral·lelament, l'informe també assenyala un augment de la discriminació per raó d'orientació sexual en els darrers cinc anys en l'alumnat adolescent de Barcelona. Les xifres, que es donen a conèixer coincidint amb la celebració aquesta setmana del Dia Internacional contra la LGTBI-fòbia, recullen que l'alumnat que declara haver patit aquesta situació ha passat del 10,6% al 30,1% entre aquelles persones que declaren sentir-se atretes per persones del mateix sexe i del 18,9% al 22,2% en persones atretes per més d'un sexe. Aquesta discriminació és més freqüent entre els nois que no se senten atrets només per noies, fins al punt que el 30% d'aquest col·lectiu declara haver-la patit.

D'altra banda, també s'observa un increment de la declaració de situacions de maltractament per part de la parella (emocional, físic o sexual) i d'assetjament sexual. Així, el nombre de noies

que declaren haver estat víctimes de maltractament en el darrer any per part de la seva parella passa d'un 18% a un 24%. Mentre que les que declaren haver patit assetjament sexual (definit com qualsevol conducta verbal o física amb contingut sexual ofensiva i no desitjada) creix d'un 17% a un 38%. Segons l'informe, aquest augment posa de manifest la vigència de les violències masclistes i la necessitat de seguir incorporant mesures i programes concrets per fer-hi front, però també pot estar relacionat amb una major sensibilització de la societat lligada a l'evolució del moviment feminista en els darrers anys i, en particular, amb un augment de la identificació i reconeixement d'aquest tipus de violències per part de les noies de la ciutat, que qüestionen discriminacions i comportaments que generacions anteriors tenien normalitzades.

En relació amb la salut sexual, el document elaborat per l'ASPB indica que l'any 2020 la pandèmia va frenar la tendència creixent dels últims anys a Barcelona de les infeccions de transmissió sexual (ITS) de declaració obligatòria, com són la clamídia, la sífilis i la gonocòccia, probablement a causa de les mesures de distància social per a la prevenció i el control de la covid-19 i de la reducció en l'accés als serveis sanitaris. Tot i això, destaca que les taxes continuen tan elevades com abans de la pandèmia i continua havent-hi més incidència entre els homes. En canvi, la infecció per VIH, continua en descens amb una reducció d'un 14,3% de la taxa d'incidència anual. La principal via de transmissió del VIH són les pràctiques sexuals de risc i continua essent molt superior en homes (26,7 per cada 100.000 homes) que en dones (2,1 per cada 100.000 dones).

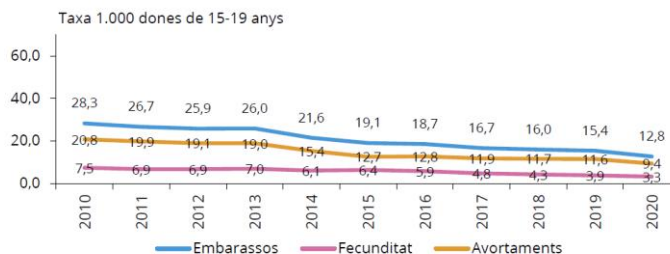
Retard en la maternitat

Igualment, a la ciutat de Barcelona durant l'any 2020 hi va haver menys embarassos i naixements que l'any anterior, mantenint-se la tendència a la baixa dels darrers deu anys. En concret, la taxa d'embarassos va ser de 44,3 per 1.000 dones (17.348 embarassos) i la taxa de naixements de 31 per 1.000 dones (12.134 naixements), mentre que l'any 2010 eren de 54,9 i 37,7 respectivament. A més a més, la mitjana d'edat de les dones d'entre 15 a 49 anys que tenen el primer nadó va ser 33,5 anys i la taxa de fertilitat en dones de 35 a 39 anys (65,8) va ser superior, per segon any consecutiu, a la de les dones de 30 a 34 (59,3). Segons l'informe, aquesta tendència referma l'existència de dificultats per decidir quan tenir fills o filles i els obstacles per a disposar dels mitjans per a fer-ho.

L'evolució de les interrupcions voluntàries de l'embaràs (IVE) també està en descens. De fet, l'any 2020 es va registrar la taxa més baixa dels darrers quinze anys. En concret a Barcelona es van realitzar 5.215 IVE, una taxa de 13,3 per 1.000 dones de 15 a 49 anys. Aquesta disminució podria explicar-se igualment per l'efecte de la covid-19, tot i que caldrà veure si la tendència es manté durant els propers anys.

Entre les dades positives, destaca el descens continuat dels embarassos adolescents a la ciutat, tot i que malgrat la baixada de naixements i IVE en noies adolescents sí que es mantenen diferències destacables segons el país de naixement i el districte de residència. De fet, la fecunditat entre les adolescents mostra un patró desigual, essent major als barris amb menor nivell socioeconòmic.

Figura 26. Evolució dels embarassos, la fecunditat i les interrupcions voluntàries de l'embaràs en dones adolescents (15 a 19 anys)*. Barcelona, 2010-2020.

Font: IDESCAT i Registre d'IVE del Departament de Salut. Elaboració pròpia

L'escola, clau per garantir el dret a una educació sexual i afectiva

“Parlem-ne; no et tallis!” és un programa de l'ASPB per a la prevenció de les relacions sexuals no protegides, l'embaràs adolescent i les ITS adreçat a estudiants de secundària. Durant el curs 2019-2020 el programa va arribar a 5.549 nois i noies, amb una cobertura d'un 58% de l'alumnat de 4t de l'ESO dels barris amb condicions més desfavorides, que són els prioritzats pel programa Barcelona Salut als Barris. Segons aquestes dades, durant la pandèmia de la covid-19 el programa ha mantingut la mateixa cobertura que les edicions anteriors. L'informe conclou que la seva continuïtat és clau, ja que l'educació sexual i afectiva és fonamental i una part indissoluble dels drets sexuals i reproductius.

La sexualitat i la reproducció ocupen un lloc cabdal a la vida de les persones. Condicionen la seva identitat, el seu estat de salut i el grau de benestar individual i social. Per això, la salut sexual i reproductiva de les persones és més que una qüestió de política sanitària. Els drets sexuals i reproductius estan reconeguts en els acords internacionals i garantir-los forma part de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides. En l'àmbit local, a l'Ajuntament de Barcelona, l'any 2014 es va aprovar la Mesura de Govern per promoure la salut sexual i reproductiva. Aquesta mesura ha permès impulsar l'Estratègia de Salut Sexual i Reproductiva, formada per diferents agents institucionals i comunitaris de la ciutat. Entre altres, l'estratègia aborda i elabora anualment les línies d'acció prioritàries per tal de donar resposta a les necessitats sexuals i reproductives detectades a la ciutat. Així doncs, avançar en la vigilància de la salut sexual i reproductiva des de la perspectiva dels drets humans és clau, ja que permet fer visibles els grups de població en situació de major vulnerabilitat a la ciutat, i a la vegada, esdevé una eina per a guiar l'acció política en compliment dels compromisos globals i locals.

Barcelona, 21 de maig de 2022

Més informació: Informe Salut i drets sexuals i reproductius a Barcelona 2020